

PROSVETNI DELAVEC

Sklepi V. redne skupščine

Zveze pedagoških društev Jugoslavije,
ki je bila v Beogradu 26. in 27. aprila letos

Na osnovi poročila predsedstva in sekretariata o delu Zveze pedagoških društev Jugoslavije za leto 1958 in 1959 ter razprave po poročilu, je V. redna skupščina ugotovila naslednje:

V pogojih naglega razvoja naše socialistične družbe se pred pedagoške delavce postavlja zelo odgovorne in velike naloge. Razen pomembnega sodelovanja pedagoških delavcev pri reševanju številnih vprašanj, ki jih postavlja družba na področju vzgoje in šolstva, se danes zahteva od pedagoga, da ose globlje dojema smisel in bistvo našega družbeno-političnega in ekonomsko-kulturnega razvoja ter da poišče najustreznejšo pot in vsebino za ustvaritev lika socialističnega človeka. Pedagogi bodo morali dati nadaljnjo teoretično obdelavo zapletenih pedagoških pojavov in s tem doprinesiti napredku naše šolsko-vzgoje prakse pri upanju reformnih načel v naše šolstvo. S tem ciljem je potrebno proučevati, obdelovati in v praksi uporabljati ugotovitve VII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in V. kongresa Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije na področju pedagoške teorije in prakse.

Zveza in republiška pedagoška društva se morajo spoprijeti s posameznimi vprašanji in pojavi naše pedagoške teorije in prakse, da bodo na ta način iniciatorji za akcijo številnih sil-ustanov in posameznikov in da bodo podprli ustvarjalno delo v pedagogiki.

Zveza pedagoških društev si mora prizadevati zlasti za to:

- da podpira in organizira delo pri reševanju najaktualnejših pedagoških vprašanj;
- da razvije še intenzivnejše sodelovanje z vsemi ustanovami in organizacijami, ki se kakor koli bavijo s pedagoško dejavnostjo;
- da pomaga pedagoškim delavcem pri njihovem neposrednem delu;
- da vzpostavi tesnejše sodelovanje s tistimi ustanovami, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, in usmeri pedagoške delavce na neposrednejše proučevanje problematike izobraževanja odraslih;
- da razvije vzajemno sodelovanje z republiškimi pedagoškimi društvi;
- da spremlja in pravočasno zapiše važna vprašanja iz življenja in dela pedagoških ustanov in delavcev ter da aktivno sodeluje pri njihovem reševanju;
- da vodi evidenco in seznanja javnost z rezultati dejavnosti pedagoških društev in njihovih članov;
- da pripravi vse potrebno za Drugi kongres pedagogov Jugoslavije;
- da pripravi predlog novih pravil Zveze, upoštevajoč potrebe prakse, mesto in ologo Zveze v sedanjih pogojih;
- da skupno z ustreznimi ustanovami organizira posvetovanja in diskusije o posameznih aktualnih vprašanjih iz pedagoške prakse;
- da se v letu 1961 izvede posvetovanje pedagogov Jugoslavije in izdajo določene študije oziroma, da se posveti posebna številka »Sovremene škole« — ob proslavi 20-letnice naše Revolucije — in da se hkrati skliče izredna skupščina Zveze pedagoških društev Jugoslavije, kjer bi sprejeli nova pravila Zveze in v skladu z njimi izvolili organe Zveze: sekretariat, nadzorni odbor in časno sodišče;
- da prevzame izdajanje »Sovremene škole« Zveze pedagoških društev Jugoslavije in Zvezi zavod za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj. Skupščina je obvestila predsedstvo ZPDJ, da uresniči to sodelovanje in da izbere uredniški odbor in izdajateljski svet, v katerega bi sprejeli tudi predstavnik Zveznega zavoda za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj ter druge javne delavce. Posebej je poudarjena potreba aktualiziranja vsebine revije s praktičnimi vprašanji;
- da pri odgovornih činiteljih doseže peče možnosti za specializacijo in izpopolnjevanje pedagoških kadrov, posebej še za izpopolnjevanje znanstvenega pedagoškega naraščaja;
- da si še naprej prizadeva za osnovevanje zveznega inštituta za pedagoška raziskovanja;
- da si prizadeva zbrati še širši krog pedagoških in vidnejših prosvetnih in družbeno-političnih delavcev, ki kažejo zanimanje za pedagoška vprašanja. V tem smislu je potrebno prilagoditi organizacijsko strukturo pedagoških društev;
- da spremlja in aktivno sodeluje pri delu ustanov, ki se bavijo z izpopolnjevanjem pedagoških kadrov in pedagoškim izobraževanjem učiteljskega in vzgojnega kadra;
- da posveti posebno pozornost vprašanjem pedagoške periodike in tiska sploh in da vsklajuje programe izdajateljske dejavnosti;
- da proučuje potrebe, podpira in spremlja pisanje pedagoških učbenikov po jugoslovanskem programu;
- da pri pristojnih prosvetnih organih preskrbi potrebna materialna sredstva za izvršitev teh nalog;
- da naveže tesnejše stike in sodelovanje s podobnimi organizacijami pedagogov v tujini z namenom, da se seznanimo s pedagoškimi gibanji in pojavi v svetu, ter da organizira izmenjavo publikacij.

Zborovanje na Bledu

Dne 7. maja se je zbralo na Bledu na svečanem zborovanju v spomin učitelju — narodnemu heroju Stanetu Zagarju nad osem sto prosvetnih delavcev kranskega okraja. Zborovanju je med drugimi predstavniki našega javnega in prosvetnega življenja prisostvoval tudi član CK ZKS tov. Boris Zihnerl.

O aktualnih problemih naše šole je govoril direktor Zavoda za napredek šolstva LRS tov. Vladimir Cvetko. Poudaril je, da šolska reforma že kaže prve zadove; uspehi pa ne bi bili zagotovljeni, ko prosvetni delavci ne bi bili deležni vsestranske podpore celotne družbe. Šolska reforma ni sprostila duha in razgibala zgolj našo mladino, je dejal tov. Cvetko, ona je razgibala slehernega našega šolnika v zadnji hribovski vasi, ki je začel razmiš-

ljati, kako izboljšati učni proces. Že samo to dejstvo je pozitivno za razvoj našega šolstva. V procesu vzgajanja in izobraževanja pa je v prvi vrsti važen človek. Še tako lepe šole in kabinete ne bodo pomenili dosti, če ne bomo imeli predanih ljudi — nesebičnih in požrtvovalnih učiteljev, kakršni je bil Stane Zagar. »Naš šolnik mora imeti široko znanje, toda ne le znanje, on mora biti v svojem delu tudi ustvarjalec,« je dejal tovariš Cvetko.

V umetniškem sporedu slavnosti sta sodelovala učiteljski pevski zbor »Stane Zagar« in mladinski pevski zbor iz Kranja. Skupina prosvetnih delavcev je med zborovanjem položila venec na grob narodnega heroja Staneta Zagarja na Dobravi.

Vlado Rozman

PRVI KONGRES PSIHOLOGOV FLRJ

Številni referati in bogata razprava so razčistili mnogo važnih vprašanj

Tisti, ki bo pisal jugoslovansko kulturno zgodovino naše dobe, ne bo mogel mimo pomembnega dogodka, ki smo mu bili priča v dneh 12., 13. in 14. maja 1960 v Sloveniji: v navedenih dneh se je vršil v prelepem pomladanskem prirodnem okolju na Bledu I. KONGRES JUGOSLOVANSKIH PSIHOLOGOV.

Psihološka služba se zadnja leta pri nas intenzivneje vrašča v naše kulturno, socialno in gospodarsko življenje. Psihološke katedre v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu so nam vzgojile lepo število mladih poklicnih psihologov, ki jih srečujemo že pri reševanju konkretnih psiholoških situacij v industriji, v službi poklicnega usmerjanja, v zdravstvenih in drugih socialnih ustanovah in zavodih in se polagoma približuje njih korak tudi v šolsko delo. Reforma osnovne šole tudi nujno kliča po službi šolske psihologije. Pedagoško delo psiholoških stolic naših univerz je brez dvoma pomembno, če pomislimo, da igra psihološka služba v praktičnih življenjskih okoliščinah na zahodu že desetletja važno vlogo, pri nas pa smo načeli v tej smeri ledino nekoliko globlje šele pred nekoliko leti; to ledino še orjemo, kar lepo število mladih poklicnih psihologov v naši družbeni stvarnosti pa se že lepo uveljavlja.

Razen pedagoškega dela za udeleževanje v raznih organizacijah, ustanovah in zavodih ter za znanstveno raziskovanje na svojem področju moramo poudariti še pomembno vlogo psiholoških inštitutov, pod okriljem katerih se vrše različna psihološka znanstvena raziskovanja. Razen v Zagrebu, kjer je bil ustanovljen psihološki inštitut pod vodstvom velikega hrvatskega in jugoslovanskega znanstvenika prof. dr. Ramira Bujasa, sta psihološka inštituta v Ljubljani in Beogradu še povsem mladi ustanovi (v Ljubljani ustanovljen 1. 1952). Vendarle bi lahko poudarili, da je tudi njuna dejavnost postavila pred nas že lepe rezultate.

Za koordinacijo dela, a prav tako za uveljavljanje psihološkega poklica v naši državi, so si psihologi osnovali pred leti Združenje psihologov FLRJ, ki ima že organizirano slovensko, hrvaško in srbsko sekcijo. Delo po navedenih sekcijah se zadovoljivo razvija. Meseca decembra lanskega leta so bile letne skupščine teh sekcij, a meseca januarja t. l. je bila v Ljubljani letna skupščina osrednje organizacije ter je vodstvo pripadlo Sloveniji. Glavni sklep navedene skupščine je bil, prirediti meseca maja letos I. kongres psihologov FLRJ in je bil ta sklep po zamisli glavne skupščine psihologov v dneh 12. do 14. t. m. v lepo poteklem kongresu tudi vsestransko dobro realiziran.

Otvoritvi kongresa dne 12. t. m. je prisostvovalo nad 200 psihologov in drugih gostov iz vse Jugoslavije, med njimi mnogo znane ugledne osebnosti. Otvoritve so se udeležili tudi mnogi najvišji republiški predstavniki našega javnega političnega, znanstvenega, kulturnega in gospodarskega življenja in je prav zaradi udeležbe le-teh dobila celotna prireditve že od vsega začetka slovesen značaj, kakršna je ostala do zaključka dne 14. t. m. zvečer.

Delo kongresa je bilo razdeljeno na plenarna predavanja in delo v sekcijah. Plenarna predavanja so podali naši najuglednejši predstavniki psihološke znanosti, in sicer:

univ. prof. dr. Zoran Bujas: Delovanje farmakoloških sredstev na delovne sposobnosti človeka;

univ. prof. dr. Borislav Stevanović: Psihopedagoški problemi naše nove šole;

univ. prof. dr. Mihajlo Rostohar: Vzgojna vrednost filma;

univ. prof. dr. Anton Terstenjak: Audio-vizualna pot do človeka.

Plenarno predavanje s sodobno aktualno temo Vloga psihologije v socialistični družbi je imel razen navedenih še psiholog Andrej Dolinar in se je po njegovih izjavah razvila zanimiva diskusija.

Delo v sekcijah se je razvijalo v treh smereh: v sekciji za industrijsko psihologijo, v sekciji za mladinsko in pedagoško psihologijo, v sekciji za klinično psihologijo ter v sekciji za občo in socialno psihologijo. Zanimivo bi bilo v tem poročilu navesti naslove posameznih problemov, ki so jih referenti in koreferenti podajali v svojih referatih, a zaradi omejenosti prostora tega ne moremo navajati. V prvih navedenih sekcij je bilo prečitanih 13 referatov, v drugi 9, v tretji 13 in v četrti 10. referatov. Ne samo kvantiteta, tudi kvaliteta navedenih referatov, ki so jih dopolnjevali diskutirni v naslednjih diskusijah, je nadvse zadovoljevala.

nakazati. Obravnavali so naslednje probleme, ki so jih bili znanstveno obdelali:

prof. A. Ostojčić-Bujas: Inteligentnost ženske in moške srednjesolske mladine;

dr. B. Lazić: Vrednost neke oblike sociometrijske tehnike pri določanju položaja članov skupine na skali socialne sprejemljivosti;

dr. T. Tolić: Vpliv somatskih in socialnih činiteljev na otrokov duševni profil;

B. Sorokin: O veljavnosti testov znanja;

I. Car-Gavrilović: Odvisnost kriterijev ocenjevanja o intelektualnem nivoju razreda;

B. Djordjević: Predznanje učencev in njih poznejši uspeh v šoli;

dr. V. Matić in V. Petrović: Prispevek proučevanja emocionalnih faktorjev pri učenju;

V. Smiljanić-Colanović: Nekateri rezultati preskušanja točnosti socialne percepcije;

I. Furlan: Tisoč najpogostejših besed našega jezika in branja.

Med kongresom, dne 12. maja 1960, je bila glavna skupščina Združenja psihologov FLRJ. Med drugimi problemi, ki jih bo treba čimprej rešiti, je vprašanje zvanja psihologa kot posebnega poklica. To zvanje z vsemi posledicami, kakršne morajo biti povezane s stopnjo fakultetne izobrazbe, bo treba čimprej umakniti, ker gre dejansko za poklic, ki ga opravlja cela vrsta mladih ljudi po dovršitvi ustreznega študija na univerzi pod imenom »diplomiranega psihologa«. Drugo vprašanje zajema strokovni izpit psihologov po izpolnitvi dveletne obvezne pripravniške službe v praksi. Cela vrsta psihologov se že udeležuje na terenu in poteka njih služba že v čas po dveh letih, a ne morejo opraviti zadevnih izpitov v smislu strokovnega izpita, kar nimamo za to potrebnih predpisov. Tudi to vprašanje bo treba takoj urediti, saj so z opravljenim izpitom v zvezi v marsikaterem primeru tudi psihologi boljše materialni prejemki ter ureditev zvanja in službi.

Organizacija kongresa je bila v rokah slovenske sekcije Združenja psihologov in jo moramo oceniti kot odlično. Udeleženci kongresa so bili nadvse zadovoljni in se je to zadovoljstvo kazalo tudi v živem sodelovanju pri predavanjih in med razpravami. Dne 13. maja je predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tovariš Boris Kraigher priredil udeležencem kongresa sprejem, v nedeljo, 15. maja, pa so mnogi udeleženci na izletu v Bohinj občudovali lepote Gorenjske, medtem ko so zopet mnogi delegati ali gostje pohiteli v Novo mesto, kjer se je tega dne začela II. redna skupščina Jugoslovanskega združenja za profesionalno orientacijo FLRJ.

Albin Podjavorski

Dan prosvetnih delavcev v Kopru

Sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev v občini Koper bo imel svoj praznik v soboto, 4. junija t. l. Najprej bo strokovni del v gledališču, ob 11. uri pa bo na poslopju sedanje gimnazije, kjer je bilo do leta 1909 slovensko učiteljsko, odkritje spominske plošče tedanjemu ravnatelju Viktorju Bežku ob stoletnici njegovega rojstva. Spomin velikega slovenskega pedagoga se bodo poklonili tudi bivši njegovi učenci, prosvetni delavci iz vseh delov Slovenije.

Obvestilo

Te dni smo razposlali vsem našim podružnicam knjigo »Prvi kongres Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije«. — Prosimo odbore podružnic, da nam nakažejo na naš naslov in tekoči račun št. 600-70 znesek 180 3-230 dinarjev za prejeto knjigo.

Republiški odbor
Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev za Slovenijo

VSO TVOJO LJUBEZEN, TOVARIŠ MARSAL, TI MLADOST
NAŠE DOMOVINE VRAČA OB TVOJEM ROJSTNEM DNEVU!

Posvetovanje o družbenem upravljanju

Okrajni komite LMS in Prosvetno-pedagoška služba OLO Ljubljana sta sklicala 6. maja posvetovanje vseh srednjih in strokovnih šol ljubljanskega okraja v dvorani Tehniške šole za elektro-tehniško stroko v Vegovi ulici.

Za nadaljnji razvoj družbenega življenja na šolah zelo pomembnega posvetovanja so se udeležili predsedniki šolskih odborov, ravnatelji šol, predstavniki šolskih skupnosti in predstavniki LMS.

Referata sta bila na posvetovanju dva. Predstavnik LMS tov. Adam Grünfeld je razpravljal o šolskih skupnostih, tov. Franček Bohanec, direktor Prosvetno-pedagoške službe, pa je analiziral z vseh vidikov poglede in možnosti za udeleževanje mladine na področju svobodnih aktivnosti.

Cetudi so pogledi na delovanje LMS in na delo, ki ga opravlja na šolah šolska skupnost v marsičem razčisti, tudi drža, da so še tu in tam določene nejasnosti, zaradi česar se obeta pravilnik, ki bo razčlenil odnose med mladinsko organizacijo in šolsko skupnostjo. Medtem ko je smatrati

šolsko skupnost kot organ družbenega upravljanja na šolah, je naloga mladinske organizacije na usmerjanju mladega rodu v politično-ideološki smislu. Prvenstveno. Vzporedno seveda nastaja vprašanje svobodnih aktivnosti področje, ki je izredno obsežno, raznoliko, kar neizbrpno.

Spričo aktualnosti vsebine bosta referata razmnožena, kar družbeno življenje na šolah, so upravljanje mladine pri vzgojnih in učnih vprašanjih, naj bi doseglo kolikor možno visoko stopnjo.

Razvoj družbe same, nagel vzpon naše socialistične dežele, terjata, da osvaja tudi šolski mehanizem smernice svojega nadaljnjega dela, saj šola ne more biti odrgana od življenja zunaj šolskih sten. Vprav obratno: šola je del nas samih, dogajanje okrog nas mora prisluhniti tudi šolsko življenje.

Nesmiselno bi bilo prikrivati slabosti, ki še obstoje. Vprav v tem, ko vidimo pomanjkljivosti, je že uspeh, ker želimo vrzeli izpopolniti. Apelliramo na solidno znanje učencev in smo proti kam-

panjskemu učenju, tovariška pomoč slabšim dijakom je pozitivna stvar, iskreno medsebojno vzdušje krepi šolski kolektiv. Bistvenega pomena je odnos med predavateljskim zborom in učenci, mladina si želi toplega, iskrenega vzdušja in tovarštva, se zavzema za javno ocenjevanje in za prisostvovanje pri konferencah učiteljskih zborov. Šolski nauk sam pa naj se izpopolnjuje z modernimi učili, kakor so diapozitivi, magnetofoni, kino projektorji in podobno.

Odlična je zamisel naj dobri Ljubljana svoj Mladinski dom, center za uveljavljanje svobodnih aktivnosti vseh imen in možnosti.

Od današnjega mladina sme mo upravičeno pričakovati, da se ne bo omejeval na ozek krog svoje stroke, svojega poklica, marveč da mu bodo prav tako blizu skupni dosežki našega naroda — torej naša kultura.

Svobodna aktivnost mladine bo imela svoja tla — kakor je navajal referat — na področju družbeno-ideološke, tehniške, telesno-vzgojne in družabne vzgoje in kulturno-prosvetne dejavnosti.

V nedeljo, 8. maja, so v Begunjah svečano odprli muzej talcev. Razstavni prostori so v nekdanjih gestapovskih »celicah smrti«. Muzej so odprli ob 15-letnici osvoboditve. — Na sliki: vsako leto obiskuje mladina grobove žrtev v Begunjah in v Dragi. — (Foto: P. Kunaver)

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« v zamejstvu

Za 35-letnico svojega obstoja je Učiteljski pevski zbor Slovenije »Emil Adamič« počastil spomin na svoje ustanovitelje in obiskal tržaške rojake, kjer se je bil zbor osnoval iz vrst naprednega učiteljstva pod vodstvom takratnega pevovodje Srečka Kumarja.

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze v Trstu je zbor s posebnim avtobusom krenil v soboto 7. maja na tridnevno pevsko turnejo in priredil pod vodstvom dirigenta Jožeta Hanca vrsto koncertov v Trstu, Gorici in Ronkah ter povsod žel navdušeno priznanje. Med potjo so se pevci ustavljali tudi v drugih obmejnih krajih Slovenskega Krasa in Brd in si na povabilo rojakov ogledali nekatere znamenitosti. SPZ v Trstu in Gorici je poskrbel, da je organizacija turneje vzorno potekala in smo se povsod odlično počutili in odnesli najlepše vtise v domovino. Našim gostiteljem velja iskrena zahvala!

V Trstu smo imeli koncert v dvorani stadiona 1. maja, ki so jo skoro povsem napolnili slo-

venski prosvetni delavci in drugi ljubitelji naše pesmi. Naše izvajanje so sprejeli z navdušenim aplavzom. Zbor so pozdravili zastopniki SPZ in sindikata prosvetnih delavcev, dirigenta in soliste pa so nagradili s cvetjem.

V nedeljo 8. maja se je zbor na poti v Gorico ustavil v Jamljah, kjer so nas povabili na ogled novega poslopja slovenske osnovne šole, ki so jo eno uro pred našim prihodom slovesno odprli ob veliki udeležbi prebivalstva in zastopnikov oblasti. Po prisrčnih čestitkah in razgovorih z domačini smo v bližini šole zapeli dve pesmi, od katerih je »Nmau čez izaro« najbolj gnila prisotne. Tudi v Doberdobi smo se ustavili in ob kratki pogostitvi zapeli nekaj pesmi, nato pa po gladki cesti odhiteli mimo zelenega razkošja slikovitih kraških domaćin v sončno Gorico. Popoldne ob 5. uri smo imeli v Prosvetnem domu dobro obiskan koncert, o katerem je obširneje poročal Primorski dnevnik.

V ponedeljek 9. maja si je zbor ogledal spomenik padlim borcem iz NOB v Podgori in znano Kostnico na Oslavju, kjer so v posebnih katakombah zbrane kosti 60.000 vojakov iz prve svetovne vojne. Na marmornatih ploščah so vklesana njihova imena po abecednem redu. Med njimi je mnogo slovenskih imen s popačenimi italijanskimi končnicami, pač zgovoren dokument svoje dobe. Vožnja skozi marljivo obdelane nasade vinogradov, breskev, marelic in češenj v Brdih je bila čudovita. Povsod se obeta bogata letina, češnje že zorijo. Ljudje nam prijazno odzdravljajo in se radi pogovarjajo o svojem življenju. V Steverjanu smo si ogledali slovensko osnovno šolo, ko so bili otroci zbrani pri pouku. Popoldne smo se spustili še v ravno in se ustavili v Gradiški. Tu je bila nekoč močna trdnjava in je odigrala vlogo v borbi med Oglejskimi patriarhi in Goriškimi grofi. Danes pa je pomembno trgovsko središče z 10.000 prebivalci, kjer žive v slogi Furlani, Slovenci in Italijani. Ogledali smo si tudi velikansko vojaško pokopališče Sredi polja imenovano sedaj Redipuglia, kjer je ves južni del položastih hriba spremenjen v 22 terasastih kamenitih polj z nešteti imeni padlih žrtev iz prve svetovne vojne.

Zvečer smo prispeli v Ronke, kjer smo imeli v letnem kinu na prostem dolejši koncert. Prostore so napolnili večinoma mladi moški, člani raznih pevskih društev iz slovenskih, furlanskih in italijanskih obmejnih krajev, ki so s posebnim zanimanjem sprejemali naš program, o katerem so slišali ugodno kritiko že iz Trsta in Gorice. Nekateri poslušalci so se nas spominjali iz tekmovanja v Arezzu, kjer smo pred leti zasedli drugo mesto, in nam ponovno čestitali k uspehom. Vse pes-

mi je naš spremljevalec sproti prevajal v italijansko tako, da jih je vse občinstvo razumelo. Kakor pri prejšnjih koncertih je tudi tukaj najbolj ogrela Simonittijeva furlanska pesem, ki jo je solistka Janko Breda pela v furlanščini in jo je morala ponavljati na splošno željo poslušalcev. Po koncertu so nas pri avtobusu obstopili fantje iz Doberdobi in nas prosili, naj vsekar obiščemo tudi njihovo vas s koncertom, kar pa jim nismo mogli ustreči. Niso nas hoteli spustiti, dokler jim nismo improvizirano zapeli še nekoliko narodnih pesmi, za zaključek pa »Oj Doberdobl«, ki je otopilo zaključil naše slovo. V torek smo snemali naš program za Radio Trst in se vrnili v domovino s prijetnim občutkom, da smo opravili pomembno delo in da nam je turneja uspela, kakor smo pričakovali.

TRŽAŠKI TISK O KONCERTIH UPZ
Naše koncerte je spremljal tudi tržaški tisk. Tržaški dnevnik je 8. maja opisal naš prvi koncert v Trstu pod naslovom »Lepa slovenska pesem je navdušila občinstvo«. Uvodoma omenja zgodovino zbora in težave okolišine, v katerih pevci studirajo program, nato pa piše: »Včeraj smo videli, da je »Emil Adamič« zbor, ki je sestavljen iz tehnično odličnih pevcev, ki se lahko lotijo tudi zelo težkega programa. Z enako izdarnostjo in natančnostjo zapojejo tako težke kot lažje pesmi. Glasovno je zbor naveden. Dirigent lahko izvabi iz zbora interpretacijo, kakršno si želi. To pot je kot dirigent zbora nastopil Jože Hanc, znani vodja opernega zbora v Ljubljani.

Program koncerta se je naslonil predvsem na moderno slovensko zborovsko glasbo, ne da bi pri tem opustil tudi nekaj jugoslovanskih narodnih pesmi. Učjala pa je tudi furlanska v priredbi Rada Simonittija, pri kateri je občinstvo zlasti s ploskanjem nagradilo solistko Breda Janko.

Primorski dnevnik je 10. maja objavil sliko zbora in pod naslovom »Uspel koncert Učiteljskega pevškega zbora »E. Adamič« prvi med drugimi: Med pesmimi, ki jih je zbor odpel, so bile nekatere napisane tudi samo za ženske glase. Vse pesmi so lepo učinkovale, najbolj pa je navdušila furlanska v priredbi Rada Simonittija, v kateri je pela solistka Breda Janko. To pesem je zbor na koncu ponovil na splošno željo občinstva. Zelo je navdušila solistka Boža Brezel...»

Revija šolskih pevskih zborov v Sevnici

Lepa nedelja 24. aprila je privabila v Sevnico mnogo ljubiteljev petja naših mladih. Pred revijo na Glavnem trgu je priznana železniška godba na pihala priredila koncert. Nato je bila povorka pevskih zborov skozi mesto in zbor pred Domom Partizana.

Predsednik občinskega ljudskega odbora in zastopniki Zveze svobod in prosvetnih društev so poudarili velik pomen revije. Prvi množični nastop šolskih zborov je rezultata dvomesečnega vztrajnega dela.

Nato so se razvrstili posamezni zbori. Nastopilo je 400 otrok iz 12 šol. Peli so eno-, dvo- in troglasno. Program je bil dobro izbran, poleg slovenskih so zapeli tudi hrvaške in makedonske pesmi. Izgovorjava je bila jasna, mnogi zbori so se precej rutinizirali, pri vseh pa je bila vidna samostojnost in prisrčnost pri nastopu. Posrečen je bil tudi »intervju« s posameznimi mladimi pevci zborov.

Popoldne je bila razdelitev nagrad zborom. Vsak je prejel diplomu in šopek nageljnove. Tov. Krenčič, ki je bil vodja revije, se je zahvalil vsem zborovodjem in mladim pevcem ter jih vzpodbujal k nadaljnjemu delu.

Izredni študij pedagogike in psihologije

Zadnjič smo opozorili na spremembe in nove možnosti izrednega študija pedagogike in psihologije na univerzi ter poskušali povedati, kakšno pomoč bodo dobivali izredni slušatelji s strani fakultete in rednih slušateljev. Danes bi opozorili le na neke okoliščine, ki bi utegnile ovirati delo izrednih slušateljev. Predvsem pa hočemo razčleniti vprašanje, zakaj želimo, da bi imeli čimveč ljudi, ki bi se izpopolnili v pedagogiki in psihologiji.

Svoj čas smo morali slišati celo vrsto ugovorov proti študiju pedagogike in še posebej psihologije. Prav tisti, od katerih smo pričakovali največ vzpodbud, so nas od tega odvrčali in nam zagotavljali, da se tak študij ne splača in da ne bomo dobili zaposlitve. Ni treba posebej omenjati, da temu nismo verjeli. Prav tako se nismo smeli ozirati na ovire, ki so nam jih postavljali, da bi nas od tega odvrgli, kajti verjeli smo le tistim, ki so gledali naprej in širše. Danes nam ni žal, da se nismo skesali, kajti vedno bolj čutimo, da nam je taka izobrazba potrebna v naši novi šoli in da bomo le taki in s tako izobrazbo mogli izvršiti vse naloge, ki jih nam postavlja naša družba.

Kolege, ki so se odločili za izredni študij pedagogike in psihologije, opozarjamo na težave zato, da ne bi bili razočarani in da ne bi takoj kapitulirali pred težavami, ki jih bomo prav gotovo srečali. Predvsem pa želimo nanje opozoriti tiste, ki se bodo letos odločili za ta važen korak. Nikar naj ne mislijo, da bodo takoj povsod našli razumevanje in pomoč. To lahko brez nadaljnje pričakujejo le od kolegov, ki že študirajo, in posebej od rednih slušateljev ter naših profesorjev. Znano nam je, da ne-

kateri ljudje, ki se imenujejo šolniki, še vedno ne znajo ceniti mnogih naporov, ki jih vlagajo naši izredni in redni slušatelji v izpopolnjevanje. To je tembolj nerazumljivo, ker vsa naša družba stremi za tem, da bi se delo šole ter njeno notranje življenje izboljšalo, izpopolnilo. Vse to pa ni mogoče, če se ne bomo izpopolnjevali mi, ki v tej šoli delamo. Izpopolnjevanje je nekako obvezno, kajti ko se odločimo za prosvetnega delavca, že tiho priznamo, da se bomo vse življenje izpopolnjevali, kajti sicer ne bi mogli biti dobri vzgojitelji naše mladine. Če je to tako, tedaj ne bi mogli razumeti, zakaj nam ne bi nudili pomoči in nam izkazali nekoliko razumevanja, ko se odločimo za najboljšo in najtežjo pot izpopolnjevanja, ki jo sploh poznamo.

Prav gotovo je res, da slušatelji ne morejo pričakovati posebnih ugodnosti, ker so se odločili za študij, in jih, če so resni, tudi ne pričakujejo, vendar se nam zdi, da študij prosvetnih delavcev le ni tako popolnoma privatna stvar. Če na eni strani govorimo o napredku naše šole in če je družba v najširšem smislu pripravljena pomagati izrednim slušateljem, tedaj smemo pričakovati še nekaj razumevanja tudi od nižjih prosvetnih forumov in od upraviteljev šol, upraviteljev domov in ostalih vzgojnih ustanov, kjer so naši izredni slušatelji največkrat zaposleni. Tako razumevanje in pomoč bo dokaz, da gledajo naprej, dokaz bo o njihovi naprednosti, razgledanosti in pripravljenosti nekaj storiti za napredek naše šole.

Poleg vsega, kar smo omenili, pa naj takoj pribijemo, da kvaliteta dela naših kolegov-učiteljev ne sme biti slabša, ker pač študirajo. Narobe, vsaj pozneje, ko

bodo imeli za seboj že kos študija, se mora naglo dvigniti, kajti za to bodo imeli vse pogoje, ker študirajo pedagogiko in psihologijo. Zelo čudno bi bilo, če bi od kolegov takoj pričakovali, da bodo dvignili kvaliteto vzgojno-izobraževalnega dela, kajti vsem nam je znano, da vsaj v prvi fazi študija to ni mogoče. Pozneje, ko pride slušatelj do točke, kjer se začne vedno tesneje stikati teorija in praksa, pride do zanimivega pojava, da namreč praktično šolsko delo poglobi teoretični študij in obratno, poznavanje pedagoške teorije močno poglobi delo samo. Ko pride slušatelj v tako plodno obdobje svojega študija in dela, je pravzaprav rešen in konec je omahovanja pred težavami, prične se ustvarjalno delo, ki se lahko odsej vedno bolj dviga glede na kvaliteto in kvantiteto. V tem pravzaprav vidimo upravičenost, da pospešujemo izredni študij pedagogike in psihologije in šele sedaj tudi razumemo, zakaj to želijo naši prosvetni forumi. Najvažnejše pa se nam zdi to, da bodo imeli kolegi, ko bodo diplomirali, prakso in že izoblikovan odnos do naše šole, poznali bodo njene potrebe, naloge, pogoje in težave. Važno pa je tudi to, da se bodo ti kolegi sploh odločili po diplomski ostati na šolah. Da je to vprašanje važno, nam dokazuje dejstvo, da se le malo rednih slušateljev psihologije odloči za delo v šoli in da se najpogostejše odločijo za klinično, industrijsko ali pa kakšno drugo panogo psihologije. Za sedaj imamo namreč, če se ne motimo, le enega šolskega psihologa. To je prav slaba zetek za našo šolo.

Po vsem tem se lahko zgodi, da bi imel ta ali oni kolega-učitelj še vedno pomisleke, ker nima jasnih predstav, kaj bi kot diplomirani pedagog in psiholog

sploh počel. Tem skeptikom naj povemo, da so možnosti za zaposlitev pedagogov izredno velike. Te možnosti se še povečajo s kombinacijo pedagogike in psihologije, ki je kolegom-učiteljem menda ni treba posebej utemeljevati. Ze zdavnaj nam je jasno, da pedagogi brez psihologije v šoli ne morejo uspešno delati in prav tako psihologi v šoli ne morejo izhajati brez pedagoške izobrazbe. Tudi teh stvari ne želimo dokazovati, ker bi to moral vsak prosvetni delavec vedeti. Škodovalo pa ne bo, če prikažemo, kako so zaposleni diplomirani pedagogi v LR Hrvatski. Kolegi Hrvatski, ki so diplomirali na zagrebški filozofski fakulteti na oddelku za pedagogiko v letih od 1945 do 1957, so zaposleni takole: od vseh diplomiranih, ki jih je bilo v teh dvanajstih letih približno 94, jih dela na učiteljskih 31, na pedagoških centrih 7, kot inšpektorji 6, pri zavodih za napredek šolstva jih dela 5, na vzgojiteljskih šolah poučujejo 4, upravitelji osemletnih šol so 4, v vzgojnih posvetovalnicah delajo 3, dva delata v republiškem inšpektoratu za šolstvo, kot docenti in asistenti na filozofski fakulteti jih dela 5, dva sta direktorja gimnazij, eden je upravitelj dijaškega doma, eden dela na eksperimentalni šoli, eden je kustos v Šolskem muzeju, eden dela na Zavodu za slepe, nekateri pa delajo pri časopisnih podjetjih in v obratih. Ta pregled je seveda nepopoln in je stanje danes, po treh letih seveda drugačno. Poleg omenjenih možnosti so še druge. Vendar se spominimo, da bomo v bodočnosti morali mnogo vprašati, ki jih danes še deduktivno rešujemo, morali reševati po induktivni poti, t. j. po poti empiričnega raziskovanja. Za tako delo bi morali imeti po (Nadaljevanje na 4. strani)

Spomini na pomlad leta 1941 Ko je Hitler začel zapirati slovenske učitelje

V zadnjem času se je delo po krajevnih odborih Zveze borcev v vsej Sloveniji močno razigralo. Začele so delovati posebne sekcije internirancev, deportirancev, zapornikov in izseljencev. Med prve naloge te sekcije spada popis članov-upravičencev, da se dokončno utrdi število tistih, ki so postali med prvimi žrtve nasilnega okupatorja. V nekaterih krajih so ti seznami še močno pomanjkljivi, naša dolžnost pa je, da ohranimo vse te dogodke sedanjemu mlademu rodu, pa tudi zanamcem, da bodo lažje razumeli in spremljali delo osvobodilnega pokreta in tako s tega gledišča ocenili velike žrtve, ki jih je dalo jugoslovansko ljudstvo v borbi proti okupatorju in nasilnemu fašizmu za velik in svetel cilj: za svobodo.

V drugi vrsti pa je dolžnost Zveze borcev in njenih krajevnih odborov, prav tako tudi sekcij izgnancev in internirancev, da vplivajo na članstvo, naj bi zapisalo spomine na težke in usodne čase v letih 1941-1945. Prav tako je treba zbrati, v kolikor tega še niso storili povsod, vse gradivo in predmete iz taborišč in izgnanstva. V ta namen pripravljajo ljubljanski Muzej narodne osvoboditve potom krajevnih odborov ZB vse to gradivo za veliko razstavo, ki bo prirejena ob dvajsetletnici usodnih dogodkov, ko je fašizem skušal uničiti svobodoljubno jugoslovansko ljudstvo in ga streti z najbolj nečloveškimi sredstvi, a mu ta naka ni uspela in naši narodi niso klonili niti pod najhujšimi udarci.

Na listinah prvih žrtev so bila domala v vseh krajih Slove-

so nemškemu fašizmu sovražni in bi znali ovirati pomemčevanje v novo zasedenih krajih Jugoslavije.

Kmalu po okupaciji, pomlad leta 1941, so začeli Nemci pri nas ustanavljati taborišča in vanje zapirati učitelje in druge sovražnike rajha in Hitlerja. Tedaj so nastala taborišča talcev v Begunjah na Gorenjskem, v Rajhenburgu ob Savi, v današnji Brestanici v novomeškem okraju, v Celju, Mariboru, na gradu Borlu pri Ptujju in drugod.

Gotovo je, da so podatki o žrtvah, ki so šle skozi ta in druga nemška taborišča, še nepopolni. Ohranjeni so med drugim podatki o zapornikih, ki so jih sprejeli v Begunjah. Vseh zapornikov je bilo 12.000. Mnogi od teh niso nikoli več videli belega dne in zlate svobode, okupatorski krvo-loki so jih postrelili v Dragi pri Begunjah, na Lescah in v drugih krajih, kjer so jih pobili kot talce, da bi prestrašili slovensko ljudstvo, a jim tudi te žrtve niso pomagale pri ukrotitvi upornega slovenskega ljudstva.

Naj zapišemo nekaj drobnih pripomb ob aretacijah prvih žrtev v Zasavju, kakor sem jih sam doživel.

Bilo je prve dneve meseca maja leta 1941. Šole po Zasavju in Gorenjskem, na ozemlju, ki ga

je zasedel Nemec, so bile zaprte. Iz učilnic niso odmevali akordi lepe majske pesmi:

»Ljubi maj, krasni maj...«

Vsa dežela je odmevala od udarcev nadutih nemških škornjev. Okupator je opazil, da se mu ljudstvo odmiha. Zastonj so bile njegove vablilive in hinavske besede, ki je vabil domačine v svoj krog. Le redki so se mu vdali. Večina pa je ohranila moralno in upornost do okupatorskih čet se je stopnjevala iz dneva v dan. Iskra, ki jo je začela netiti Osvobodilna fronta, se je razpihala in večala.

Ob prvem maju sem se vrnil iz hrvaškega mesta Bjelovara, kamor me je stara jugoslovanska vojska poklicala kot rezervnega oficirja na »orožne vaje« za 14 dni. Res, v tem kratkem času se je zrušila stara Jugoslavija.

Nemci, Italijani, Madžari in Bolgari so si razdelili jugoslovansko zemljo. Zasavje je prišlo v sestav Hitlerjevega nemškega rajha.

Prve aretacije je izvedel gestapo po Litiži dne 6. maja 1941, točno mesec dni po nemadnem vdoru v Jugoslavijo. Bilo je popoldne tistega dne in sem bil namenjen na obisk k prijatelju. Po Litiži so koračile tedaj do zob oborožene nemške patrulje.

Proti meni je prišla prav tedaj nemška patrulja. Srečala me

je na ovinku sedenje Levstikove ceste, pred tedanjim Sokolskim domom, danes telovadnim domom Partizana.

— Vaše ime? — me je ustavil vodja gestapovske patrulje.

Povedal sem: Jože Župančič.

— Poklic?

— Učitelj.

Potem je vodja patrulje takoj odvrnil:

— Da, ste pravil Greste z nami!

Ženo, ki je šla z menoj, so odrinili, mene so vzeli v sredino in so me odpeljali v poslopje sedanjih osnovne šole. Tam so imeli svojo kasarno. Za nekaj ur so me zadržali tam, v učilnici VI. razreda, ki je bila navadno učilnica mojega razreda. Zdalj pa sem bil nenadoma nemški ujetnik v isti sobi, kjer sem dolga leta poučeval in vzgajal slovensko mladino.

Po hodniku pred vrati sem slišal enakomerne korake nemškega stražnika, tudi pod oknom je korakal oboroženi stražar.

Zena je sledila meni in spremljevalcem in ko je videla, da so me odgnali v svojo komando, je odhitela domov, da je uničila obtežljivo gradivo: razne brošure, letake in časopise protinemske vsebine, med drugim tudi letake »Meja gori«, ki so izhajali zato, da bi naše ljudi opozarjali na cilje nemškega fašizma in na

škodo, ki jo pripravljajo Jugoslavlji in njenim narodom.

V šoli so me pridržali do večera, potem pa so me prenesli v zapore litijskega sodišča. Zdalj je tam gimnazija. Bil sem v tisti celici, kjer sem po osvoboditvi spet poučeval litijsko mladino.

Medtem so gestapovci polovili po Litiži in okolici še nekaj drugih domačinov, med njimi tudi litijskega nadučitelja Draga Rostoharja, ravnatelja tedanje litijske meščanske šole Vlada Rojca (zdaj profesorja in urednika Slovenskega čebelarja v Ljubljani), šmarskega učitelja Franceta Vidica (zdaj okrajnega šolskega nadzornika v Ljubljani) in druge.

V ločenih zaporih smo bili nekaj dni.

V moji celici sem si temeljito ogledal stene, ki so jih popisali zaporniki še v časih stare Jugoslavije. Na steni sem opazil tudi podpis Mileta Klopčiča iz Zagorja, slovenskega književnika. Po osvoboditvi sem mu pripovedoval o tem, da me je gestapo zaprl v isto celico, kakor so njega nekoč jugoslovanski žandarji.

Mile Klopčič mi je potrdil, da je bil zaprt v isti celici z bratom Francetom in drugimi Zagorjani zato, ker so organizirali štrajk zagorskih rudarjev.

Dva dni kasneje — 8. maja leta 1941 — se je pred sodnim zaporom ustavil kamion. Gestapov-

Ravenska mladina si izbira poklice

V občini Ravne na Koroškem, našem pomembnem industrijskem bazenu z razvito industrijo jekla in industrijo pridobivanja svinca, končuje letos šolsko obveznost 333 mladincev in mladink. Razen devetih absolventov osnovnih šol so vsi skrbno in obširno odgovorili na vprašanja ankete o izbiri poklica. V odgovorih izražajo učenci tudi potrebo temeljitejših proučitev o raznih poklicih ter potrebo poznavanja možnosti in pogojev, tudi zakonitosti pri odločanju za določeni zaželeni poklic. V teh pogledih pač naše poklicno svetlovanje še ne zadovoljuje vseh potreb učencev in družbe, kar bo v bodoče nedvomno izboljšano, saj je poklicno svetlovanje in usmerjanje pomembna vsebina nove reformirane osnovne šole. Učence zaključnih razredov osnovnih šol je anketiral v vsej Sloveniji Zavod za organizacijo dela in varnosti pri delu v Ljubljani s sodelovanjem okrajnih in občinskih posredovalnic za delo.

Odločitev za določen poklic ni nastala pri osmih dekletih in pri enem dečku, skupaj pri devetih učencih. Vprašanje poklicne usmeritve ženske mladine je konec vsakega šolskega leta nekoliko težje rešljivo, ker le ob uveljavljanju novih, sodobnejših, na enakopravnosti žene temelječih vidikov o zaposlitvi in poklicih žene prihajamo do zadostnega števila učnih mest v obrti, industriji in drugod za žensko mladino. Vzroki izostajanja poklicnih odločitev pri mladini so kaj različni. Nesoglasje staršev s poklicem, ki si ga je izbral otrok, je pogost vzrok izostajanja poklicne odločitve. Le s poklicnim svetlovanjem staršev bomo lahko učencem prihranili neprijetne situacije s starši, ki izbirajo otroku poklic, za katerega otrok nima veselja in razvitih nagnjenj. Izjave mladink o tem so naslednje:

»Za poklic se še nisem odločila, ker mama noče, da bi šla naprej v šolo. Naletela sem na materialne ovire. S kašnim uspehom sprejmejo dijake v srednjo gradbeno šolo? Ima šola svoj internat? Koliko stane? Ali lahko prosim za štipendijo?« — »Za poklic se še nisem odločila, ker mi starši prigovarjajo poklic, ki me pa ne veseli preveč. Glede izbire poklica bi rada vedela, katere srednje strokovne šole obstajajo.« — »Nisem se še odločila za poklic, ker so domači glede tega drugače mišljenja kot jaz. Pravijo, naj grem v gimnazijo, jaz pa tega nočem, ker mi gre matematika zelo slabo.«

Slab učni uspeh močno omejuje število možnih in dosegljivih poklicev, saj je uspešno dokončana osemletna osnovna šola eden osnovnih pogojev za dosežanje večine poklicev.

»Za poklic se še nisem odločila, ker ne vem, če bom uspešno izdelala osmi razred osnovne šole.«

Uspešna in pravilna odločitev za neki poklic zavisi tudi od do zrelosti mladega človeka v celoti in od razvitosti potrebnih sposobnosti, interesov, delovnih navad, motivacije, vztrajnosti pri delu in drugih značilnosti značaja. Duševni razvoj učencev v celoti in razvoj poklicnih nagnjenj, interesov in sposobnosti nimajo pri vseh učencih enakega poteka in zaključkov. Zaveš o o tem izraža tudi mladina v svojih izjavah v anketi:

»Za poklic se še nisem odločila, ker mi vsi pravijo, da sem še premalá.«

Nekateri učenci tudi prehitro zdvojimo nad prostimi učnimi mesti za svoj izbrani poklic. Odločitev za poklic nato v njih ne dozorí, ali pa je močno omajana

ci so nas tedaj izgnali iz lukenj in nas naložili na vozilo.

»Kam gremo?« je vprašal nekdo.

Odgovora ni dobil, le Nemec mu je pomolil pod nos revolver in zagrozil:

»Kdor bo med potom skušal uiti, bo ustreljen na mestu!«

Krenili smo na litjski Glavni trg, sedanjí Valvasorjev trg.

Vozilo se je ustavilo. Okrog nas so se zgrnili številni nemški vojaki in so nas zasramovali. Nekateri so nas tudi fotografirali. Zal nisem videl nobene tistih slik. Buljili so v nas, kakor bi bili izvržki ...

Cemu smo se ustavili pred komando gestapa, ki je bila v sedanjem Zadrúžnem domu? Takoj smo doumeli, ko so prignali od zaslišanja še novega člana popotne družbe Ivana Tometa, takratnega šolskega upravitelja s Kresnic pri Litiji in sedanjega okrajnega šolskega nadzornika v Ljubljani.

»Kam nas vodijo?« smo se spotoma tiho spraševali.

»Gotovo na kako prisilno delo v Avstrijo ali Nemčijo. Zavezniki naša letala so jim napravila dosti škoda in zdaj je treba ruševine odpraviti. Tam bomo krampali, da bomo črni, ali si celo obrusili roke in noge...« je presodil nekdo iz naše družbe.

Drugi je tiho zašepetal:

»Jaz Svabom prav nič ne zaupam. Gotovo nas vlečejo v kak samotni gozd in tam nas bodo dostrelili kakor pse. Tako so sto-

čili že nekajkrat. Tudi v Litiji so pred dnevi potegnili iz zapora dva okoličana. Iz ječe so ju odpeljali z izgovorom, da ju bodo premestili v drugo jetnišnico. Zjutraj pa so našli vaščani ob potoku Reki dvojí trupel ...«

Umolknilí smo in vsak se je predal svojim mislim in domnevam. Pred nami so se vrstili kraji naše lepe Gorenjske. Vendar nismo videli le lepote, v nas je grizla skrb.

V bližini Lesc smo zavili na stransko pot. Kamion je obstal pred veliko zagrajeno stavbo.

»Vsi s kamiona!« se je glasilo povelje.

Bili smo na cilju. Vstopili smo v nekdandjo zloglasno žensko kaznilnico, ki jo je zdaj preuredil nemški okupator za taborišče talcev.

Strahoma smo vstopali v zastraženo poslopje. Ko pa smo ugledali, da je tu v zaporih že precej jetnikov in med njimi precej naših znancev, učiteljev iz vseh delov Gorenjske, smo se umirili.

Nas so vtaknili v VI. belegschaft, to je v šesto posado, tam so bili že zaporniki iz Kranja, nekaj učiteljev in profesorjev, pa tudi tovarniških strokovnjakov. Med njimi je bil tudi dr. Jože Vilfan, poznejši sekretar maršala Tita in sedanji podpredsednik Izvršnega sveta LRS.

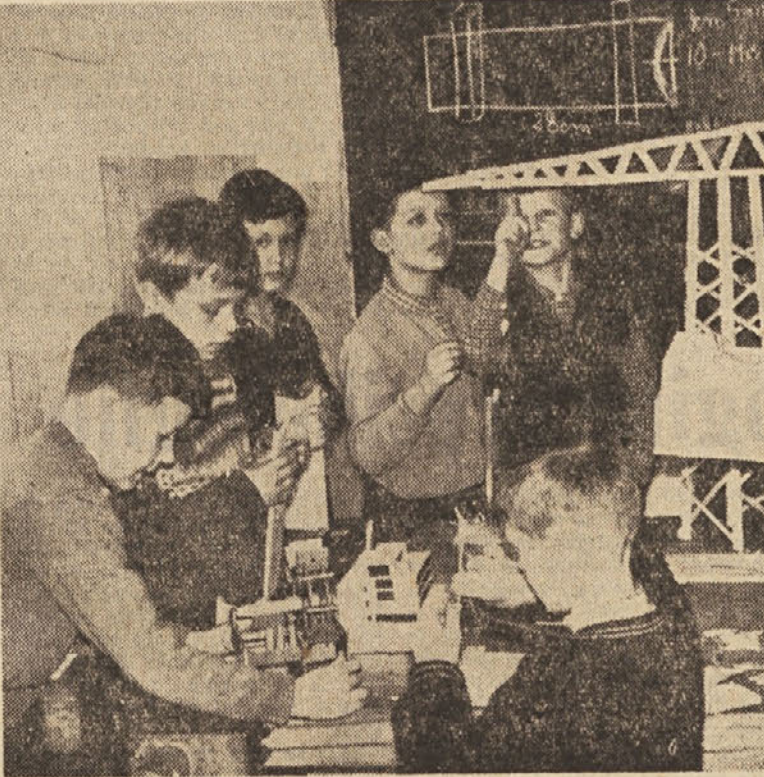
Skromna sobica — VI. belegschaft — je postala za nekaj tednov naš novi, skupni dom ...

Jože Zupančič, Litija

klicne svetovalnice potrebujejo za poklicno odločitev fant ali dekle, ki doživljata borbo motivov za dva ali več poklicev. Marljiv dijak nam to svoje stanje prikazuje takole:

»Imam dve izbiri, ki me obe veselita in ne vem, za katero bi se odločil. To sta poklic strugarja v Raynah in poklic gozdarskega tehnika. Za gozdarskega tehnika sem se odločil zato, ker ljubim gozd in naravo in sem zmeraj na svežem zraku. Za strugarja bi šel iz veselja, ker mi je to v veselje, če stojim za strojem in stružim. Kje se moram šolati za gozdarskega tehnika? Iz katerega predmeta moram delati sprejemni izpit? Ali bi dobil štipendijo? Kakšne pogoje dela in življenja ima strugar?«

Dijaki, ki se odločajo za nadaljnji študij na gimnaziji, prepuščejo večinoma svoje nastale poklicne želje nadaljnjemu zorenju in spreminjanju, saj bo njihova življenjska situacija zahtevala končno poklicno odločitev šele po štirih letih. 14 dečkov in 14 deklet, skupaj 28 mladincev

Carioletja: tehnika

(8,4%) se je odločilo za vpis v ravensko gimnazijo.

45 dečkov in 30 deklet, skupaj 75 (22,5%) mladincev se je odločilo za vpis v naslednjih 9 šol s praktičnim poukom: za administrativno šolo 29 deklet, za metalurško-industrijsko šolo v Raynah 11 dečkov, za rudarsko šolo 9 dečkov, za rudarsko šolo v Mežici 9 dečkov, za vpis v šolo za otroške negovalke 8 deklet, za gospodinjstvo šolo v Radljah 5 deklet, za kemolaborantsko šolo v Rušah 2 dekleti, za nižjo kmetijsko šolo 2 dekleta in za knjižničarsko šolo 1 dekle.

Za vajenske šole in izučitev obrti se je odločilo 28 deklet in 35 dečkov, skupaj 63 (18,9%). Največ odločitev je za poklic šivilje (15 deklet). Za poklic avtomehaničarja se je odločilo 9 dečkov, za frizerke 6 deklet, za poklic šoferja 6 dečkov, za ključavničarja 5 dečkov, za električarja 2 dekleta, 1 dekle, za poklic krojača 2 dekleti, za poklic dimničarja 2 dekleta, za slugo 1 deček. Doma ostane na posestvu 7 dečkov in 2 dekleti, skupaj 9. Za poklic trgovskega pomočnika se je odločilo 6 deklet in 1 deček. Za poklic usnarja se je odločilo 4 dekleti, za zidarja in za čevljarja po 1 deček.

Mladina nižje organiziranih šol

Naročnikom »Prosvetnega delavca«

Šolskim vodstvom in naročnikom, ki še niso poravnali vse naročnine do konca leta 1959, je uprava Prosvetnega delavca poslala račune oziroma opomine. Kajti ti brezbrizni naročniki še vedno dolgujejo upravi 1.000.000 dinarjev, čeprav jih je že tretjič opozorila, naj store svojo dolžnost. Doslej je komaj 20 odstotkov naročnikov in 44 odstotkov šolskih vodstev poravnalo naročnino za minula leta. Tak neodgovoren odnos do našega skupnega glasila povzroča upravi poleg mnogih sitnosti in nepotrebnega dela tudi hude finančne težave, ki ogrožajo redno izhajanje Prosvetnega delavca.

Da bi mogel Prosvetni delavec tudi v bodoče redno izhajati, poziva uprava P. D. šolska vodstva in društvene blagajnike, naj ji nemudoma nakažejo naročnino za minula leta. Hkrati pa prosi tudi vodje sindikalnih skupin na posameznih šolah, naj poskrbe, da bodo naročniki redno plačevali naročnino in da ne bo treba upravi vsako leto ponovno izterjevati.

Da bi si uprava P. D. prihranila ogromne stroške s pošiljanjem računov in opominov, bo odslej objavljala v Prosvetnem delavcu tista šolska vodstva in sindikalne skupine, ki kljub opominom še niso poravnale naročnine do konca leta 1959.

Uprava Prosvetnega delavca

Delavska univerza izobraževalni center v srednjedravski dolini

Ze dalj časa se okrog delavske univerze v Radljah zbira vsa inteligenca s področja občine in pa predvsem tisti, ki si želijo razširiti svoje obzorje. Da bi se podrobneje seznanili z delom DU, smo naprosili za kratek intervju njenega upravnika, prizadevnega prosvetnega delavca Dragota Luknerja.

— Kdaj je bila ustanovljena DU in kakšno je bilo njeno začetno delo?

DU je bila ustanovljena sredi preteklega leta kot zavod za samostojnim ljudskim univerz, katere so delovale pri naših prosvetnih društvih. Začetnih težav je bilo mnogo, te pa so nastale predvsem zato, ker smo začeli z sistematičnim delom, na kar pa bivše DU niso polagale paznje. Po vseh večjih krajih smo ustanovili izobraževalne centre, ki so prevzeli nalogo organizatorjev prostorov in propagande. Z ureditvijo teh centrov pa so bili prvi uspehi že tu.

— Kaj pa predavateljski kader?

V naši občini v preteklih letih ni bilo domačih predavateljev. LU so se

Na političnem sektorju smo organizirali 4 seminarje za nove člane ZK, torej je bilo skupno 36 predavanj. Poleg tega pa je bilo v izobraževalnih centrih 25 splošno političnih predavanj.

Na družbeno-ekonomskem sektorju smo organizirali 5 seminarjev za člane DS, upravnih odborov in odbornikov sindikalnih podružnic (seminar je trajal 20 ur) ter 6 seminarjev za člane šolskih odborov (8 ur).

Na poljudno-znanstvenem sektorju smo organizirali 2 šoli za starše s 36 predavanji, 3 šole za življenje z 90 predavanji ter še ostalih 26 poljudno-znanstvenih predavanj.

Bili smo iniciator za ustanovitev oddelka za odrasle pri osnovni šoli v Radljah, pod našim vodstvom pa delujejo 4 tečaji iz splošnih predmetov, katere obiskujejo delovni ljudje s Podvelke in Josip dola. V krajih, kjer nimajo kinematografa, smo predvajali 38 celovečernih filmov.

— Ali ste zadovoljni z obiskom?

Na vsakem predavanju je bilo povprečno 50 poslušalcev, več uspeha smo imeli pri seminarjih in tečajih, manj pa pri priložnostnih predavanjih.

— Katere težave vas najbolj tarejo?

Razumljivo je, da brez tečev naš zavod ne posluje, teren je zelo razsežen, izobraževalni centri pa so oddaljeni tudi do 15 km od sedeža. S tem v zvezi imamo najhujše težave z prevažanjem avdiovizualnih sredstev. Za redno poslovanje bi potrebovali lastni avtomobil, vendar nam finančna sredstva ne dovoljujejo, da bi si ga nabavili. S filmskimi predstavami smo prenehali prav iz tega razloga. Tudi prostori omejujejo boljše poslovanje. Predvidevamo, da bo še letošnje leto dograjen Dom prosvete, kjer bo naša svoja mesta tudi DU.

— In načrti za bodočnost?

Program za novo sezono še do podrobnosti nismo izdelali, predvidevamo pa več sistematičnega in organiziranega dela. Ustanoviti nameravamo politično šolo, več šol za starše, predvsem pa več dela z mladino, morda tudi klubi delavske univerze ne bodo izostali. Na strokovnem področju se želimo prilagoditi potrebam terena, izvedli pa bomo tudi anketo o željah in potrebah prebivalcev na našem področju. Na osnovi tega bomo sestavili naš bodoči program.

Rajko Kogelnik

Tehnika na vaški šoli

V Podčetrtku so dosegli zavidljive uspehe

Nedvomno je pouk v tehničnih dejavnostih danes zelo pomemben. Hiter razvoj zahteva v tem smislu razgledanega človeka in osnove naš otroci dobe v šoli. Reformni učni načrti usmerjajo pouk v aktivno tehnično dejavnost, vendar gmotno stanje šol v veliki meri zaostaja za časom in željami. Pri starih šolah ni dovolj prostora, ni orodja in niti dovolj usposobljenega učnega kadra. Mnogo težje, a vzporedno morda še potrebnejše je urejevanje tehničnega pouka na vasi.

Ponekod so se vprašanja tehnične dejavnosti v vaški šoli vendar izredno postrtovalno lotili. Najbolj viden primer je na osnovni šoli v Podčetrtku, kjer so pod vodstvom posebnega postrtovalnega šolskega upravitelja Jožeta Brileja dosegli zavidljive uspehe. Sama šolska stavba je starinski, ozka in nič kaj primeren za poučevanje na podlagi reformnih učnih načrtov. O kakšnih posebnih prostorih za tehnično delavnico, risalnico, telovadnico ali kaj podobnega sploh ne moremo govoriti. Poleg treh srednjeveških učilnic je na razpolago samo še prostorček, kjer bi moral biti kabinet, a ga koristneje uporabljajo za pouk gospodinjstva, ter vlažne kleti. Toda tukaj je vsaka učilnica prava delovna soba, pravo življenje v miniatu-ri. Gibalo celotnega življenja na šoli je pionirski odred, ki dela presenetljivo samostojno.

Ze ob prihodu nas je pozdravil pionir in brž so se predstavili s kratkim programom, čeprav se nas niso nadejali. Mladi tamburaši so zaigrali, napovedovalka in napovedovalec pa sta nam sproščeno pripovedovala o njihovi dejavnosti, ki pa v poglavitni meri obsega tehniko. V levem kotu je oddajnik »Svrček«, preko katerega vsak dan oddajajo poročila o delu in ljubeč programček. Oddajnik so sestavili sami, prav tako imajo vrsto različnih naprav, ki delujejo na električni pogon kot n. pr. semafor, prometna maketa, žagar, različna dvigala in podobno. Sredi učilnice v ozadju je lutkovni oder za ročne lutke ves rdeč in gledališko skrivnosten, v desnem kotu pa je trgov-

ski lokal, kjer pionirji nakupujejo vse, kar potrebujejo. Še enkrat moram poudariti, da vodijo zdaj, ko je delo steklo, prav vse od knjigovodstva do prodaje pionirji sami.

O vsem, kar počnejo, ne bom pisal, čeprav so imenitni zadržki z lastno banko, v kateri poznajo že šeststevilčne vsote. Zanimivo je predvsem to, da so pod popolnoma navadnimi pogoji, celo sorazmerno slabimi, tako uspešni. Njihovo delo je dokaz, da se lahko v smislu reformirane šole kljub težkim gmotnim prilikam vendar precej stori, če se tega lotimo od pravne strani.

Pričeli so skromno: s papirjem, slamo, starimi deskami in odpadki, z žico, toda danes imajo ozvočeno šolo, kolesarsko delavnico in deset pionirskih koles. Pokazali so veliko iznajdljivost in tistim, ki hočejo delati, pomagajo tudi ljudje in družba.

Vsekakor pa je za razvoj tehnične dejavnosti na vsaki šoli prvenstveno potreben človek, ki ima za tehnično dejavnost zanimanje in je vsaj v osnovah za to usposobljen. Tovarš Brilej v Podčetrtku pa je rojen za tehnični pouk, njegovi nemirni prsti kar naprej nekaj brkljajo in njegova glava venomer tuhta in nazadnje iztuhta. Tega so se navzele učitelj in pionirji, da jim je danes tesna šola še bolj pretesna in bo potrebno čimprej misliti na novo obsestelsko šolo.

Če hočemo, da bo pouk potencial teoretično in praktično v smislu reformirane šole, posebno še tehnični pouk, moramo vzgojiti učni kader. Mnogo prej se premostijo materialne težave kot kadrovske. Menim pa, da je tudi razporeditev učnega osebja pomembna. Danes pa se dogaja, da sta ponekod na šoli n. pr. kar dva odlična glasbenika ali tehnika, drugod pa ni nobenega. Na podlagi razpisa pa je to težko urejevati.

Verjemite pa, da si je šola vredno ogledati. Presenečeni smo odšli, ker nismo pričakovali v skoraj pustem, majhnem naselju tako vzorno urejene šole in tako razvitega tehničnega pouka.

Pripombe k ocenjevanju prosvetnih delavcev

Zopet je za nami ocenjevanje prosvetnih delavcev. Morda rezultati niso sicer še povsod znani, toda to na stvari ničesar ne spremeni. Dejstvo je, da smo zopet dočakali dobo, ko bo nekaj časa naše ocenjevanje več ali manj glavni predmet naših razgovorov, včasih tudi na mestih, ki za to morda niso najbolj primerni. Je pač tako, da običajno rajši nekaj kritiziramo, kadar smo prepričani, da nas ne sliši nihče od predpostavljanih, ker se bojimo zamere, itd. Roko na srce! Smo takšni, čeprav to ni prav in bi se morali zavedati, da povedati resnico iz oči v oči res ni nič protizakonitega in nekaj takega, kar bi lahko imelo za nas negativne posledice. Sicer pa nimam namena razpravljati o tem, omenila sem to le mimogrede, ker smatram, da bi bilo pravilneje, če bi vse nepravilnosti in pomanjkljivosti posredovali tistim forumom, ki bi se lahko zavzeli za njih odstranitev.

Preidimo sedaj na našo tematiko — ocenjevanje prosvetnih delavcev. Najbrže se motim, če trdim, da je povzročilo marsikatero žgočo polemiko in užaljenost, da je povzročilo morda tudi razcep v učiteljskem zboru ipd. Zakaj? Več vzrokov se mi zdi za to. Predvsem se je treba zavedati, da to ni tako enostavna zadeva, kot bi človek mislil na prvi pogled. In potem še ta naša občutljivost! Prosvetni delavci smo občutljivi dvakrat. Toda naj bo že kakor hoče, res je, da je to večkrat popolnoma upravičeno. Človek želi za svoje delo priznanje. Tudi objektivna ocena spada na to mesto. Se vam ne zdi? Ravno zato sem mnenja, da delo ocenjevalnih komisij le ni tako enostavno. Stvar je namreč lahko včasih

precej komplicirana, mnogo bolj, kot bi si mislili. Oglejmo si samo dva primera, ki sta tu res samo primera, vendar pa marsikje verjetna.

N. N. je izredno vreden pri delu. Iz najraznovrstnejših virov zbira učno gradivo, zelo rad ga posoja kolegom, vsako stvar je vedno pripravljen storiti in niti ne pomisli pri tem na osebno korist. Toda pri delu v razredu ima včasih določene pomanjkljivosti. Morda je premalo sistematičen ali pa morda zagreši kakšno manjšo strokovno napako, čeprav ne zaradi malomarnosti, temveč enostavno iz razloga, ker ne zmore preko svojih sposobnosti in je v delo vložil prav vse trud.

Oglejmo si še primer X. Y. Recamo, da poučujeta oba na isti šoli. Tudi X. Y. je prizadeven, se potruji, če ga le za nekaj zadolži, čeprav ga pri tem spremlja predvsem lastna ambicija in koristiljublje. Zato tudi ni pripravljen pomagati kolegu tedaj, kadar točno ve, da nima od tega ničesar pričakovati oziroma, da za to ne bo zvedel ravnatelj in da to ne bo v ničemer prispevalo k njegovi boljši oceni. Zelo rad se tudi zadržuje v družbi ravnatelja in če le more, ga sprašuje za nasvete, vse seveda z namenom, da bi imel oni o njem čimboljše mnenje. Če pogledamo še njegovo delo v razredu, pa lahko ugotovimo, da je v tem primeru boljši kot N. N.

Kakšno stališče naj bi zavzela ocenjevalna komisija? Če bi se ozirala le na zunanji videz in efekt dela, bi se prav gotovo pri X. Y. odločila za boljšo oceno. Če pa bi gledala tudi bolj v globino (to bi seveda zmogla le po res objektivni oceni ravnatelja), bi verjetno bila v zadregi in se vprašala, če je pravilno, da dela med obema različno oziroma, ali ne bi celo N. N. zaslužil boljše ocene kot X. Y., saj bo prav gotovo njegov vzgojni vpliv na dijake mnogo pozitivnejši. Precej težavno stališče, ali ne? In dejstvo je, da so takšni primeri.

Iz navedenega jasno sledi, da bi bilo nujno potrebno malo bolj precizirati vsebino ocenjevanja, mislim namreč označiti, na kaj se je treba ozirati ali čemu naj se daje prednost. Seveda to ni še dovolj. Ocenjevalne komisije bi morale tudi nujno vskladiti kriterije, da bi se tako izognili prevelikim razlikam v ocenjevanju. Mislim tu na posamezne okraje. Znano je, da so v nekaterih zavzeli milejši, v drugih pa strožji kriterij in so se tako ponekod predvsem odlikovali, drugod pa zopet ne. Pri takšnem stanju lahko pride v nerodno situacijo tisti, ki prosi iz okraja v okraj, ki sta zavzela različni kriteriji. Težko verjetno bi tudi bilo, da bi se v nekem okraju zbrali odključno, v drugem pa dobri ali zadovoljujoči. Velike razlike pri ocenjevanju so možne in opravičljive lahko le med posameznimi šolami, kjer je res možno, da ponekod učni kader izstopa od ostalih s svojo dejavnostjo in uspehi. Tudi bojazan, da bi bile prevelike razlike v kriteriju med posameznimi šolami v tem primeru odpadne, ker je povsod zastopan inspektor, ki so mu znane prilike na posameznih šolah.

Pod enotnejšim kriterijem si seveda ne predstavljamo neke uravnilovke. Za ravnatelje bi bilo sicer to najlepše. Toda to ne bi bilo pravilno. Priznati moramo, da so med posamezniki razlike v delu, da se žal najdejo tudi takšni, ki svoje delo komajda odobrenkajo in se prav nič ne potrudijo. Da, so tudi takšni primeri. In ravno zaradi njih odnosa do dela bi bilo zelo krivično, če bi vse metali v en koš. Tudi proti temu se moramo boriti. Tu prihaja do izraza prevsem vloga učiteljskih

oziroma profesorskih zborov. Znano je, da mora po pravilniku ocenjevalna komisija zvedeti tudi za njih mnenje. Toda kaj rado se dogaja, da mnenje zbora vsebuje same vrline in odlike posameznika, četudi vsi dobro vemo, da bi ta in ta n. pr. moral popolnoma spremeniti svoj odnos do dela, pokazati precej več požrtvovalnosti in truda, da ima skratka vrsto pomanjkljivosti, ki se odražajo povsod. Toda, da ne bo zamere in saj veste, naš kolega je, zamašimo. Sicer pa bo napake videl ravnatelj. Da, ravnatelj! On je glavna tarča in nanj končno zgrmijo vse kritike. Ne bi želela biti v njegovi koži! Takšno tovarištvo ni pravo. Kolektiv bi moral nujno povedati prizadetu, da se mora v tem in tem popraviti in ne bi smeli čakati le na ravnateljevo posredovanje. Seveda smo zopet tam kot prej. Zakaj bi bili grdi mi in ne ravnatelj? In stvar gre dalje, kot da je vse v najlepšem redu in da smo vsi enako marljivi in prizadevni.

Rada bi opozorila še na nekaj v zvezi z ocenjevanjem. Zdi se mi, da odpade včasih precej razburjenja in hudih besed tudi zaradi pomanjkanja samokritičnosti. Je pač tako, da nekateri res ne znajo oceniti pravilno svojega dela in smatrajo, da so v vsem dovršeni ter brezhibni in da za njih pravzaprav sploh ni prave ocene. Precejenjenci svojih sposobnosti so prav tisti, ki dvigajo glavni hrup v zborih in ki imajo tudi sicer vedno največ pripomb. Težko je zato takemu posamezniku urico dopovedati, da je še precej daleč od tistega, kar bi ga odlikovalo, in da bo moral, če bo hotel to doseči, zamašiti še veliko vrzeli v svojem delu.

Hudo kri in negotovanje pa povzročijo včasih tudi (oprostite mi iskrenosti) — nevoščljivosti. Menda ni ravno osamljen pojav. Morda boste odkimavali z glavo. Toda prosim, poslušajte me za hip! Kako neki bi sicer lahko razumeli, da po ocenjevanju n. pr. dva kolega (ici), z različnimi ocenami seveda, ne govorita več, čeprav sta predtem marsikatero urico preživela v tovariškem razgovoru? Ali se vam ne zdi, da tiči za tem čisto enostavna nevoščljivost?

Torej kaj bi bilo potrebno, da bi ocenjevanje prosvetnih delavcev ne povzročalo več hude krvi in da bi tudi dobilo tisto vlogo, ki je potrebno? Na vsak način predvsem to-le: enotnejši kriterij in res objektivno delo ocenjevalnih komisij ter res iskreno in tovariško kritiko v zborih, ki bi nujno naredila tudi konec nevoščljivosti in lastnemu precejenjanju.

Pred zaključkom bi opozorila še na nekaj. Ponekod je prišlo v navado, kar sicer ni v skladu s pravilnikom oziroma tega ne predvideva, da postavljajo ravnatelji kopico vprašanj, na katera morajo nato poenostilno odgovoriti. Stvar je namreč nerodna v

toliko, ker gre pri tem pravzaprav za pisanje lastne ocene. Ali se boš hvalil ali grajal? Zdi se mi, da to ni pravilno. Končno pa bi moral ravnatelj vendarle poznati delo posameznikov v svojem zboru, če je seveda vse leto zasledoval njih delo. Vedeti n. pr. ne more le, kakšne funkcije ima posameznik, ipd. Takšne podatke seveda mora zahtevati. Toda to ga ne opravičuje za prej navedene navade. Končno, ali je lahko v tem primeru sploh objektivno? To pa bi morala biti njegova prva dolžnost pri ocenjevanju.

Morda se motim in je tak način pravilen in dober. Sicer pa bi to bila lahko stvar diskusije, kot bi bilo dobro tudi sicer, če bi se o pripombah k ocenjevanju slišalo kaj več glasov v PD kot doslej in bi se tako lahko vskladila naša mnenja.

Mladinske knjige

LJUBLJANA — TOMŠIČEVA 2

prosi vse poverjenike

1. da takoj (najkasneje do 30. junija 1960) poravnajo vse obveznosti do založb in nakažejo zapadlo naročnino;

2. da nam takoj vrnejo skupno s seznamom vse neprodane knjige in časopise.

Od vseh poverjenikov, ki nam pa ne bodo sporočili vzroka, zakaj niso poravnali svojih obveznosti, bomo primorani dolžno naročnino sodno izterjati.

Zdaj ob koncu šolskega leta se vam ponovno zahvaljujemo za vse vaše prizadevanje, ki ste ga pokazali pri razširjanju mladinskega tiska ter vam in vsem našim bralcem želimo prijetne počitnice.

**ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA
V LJUBLJANI**

PRAVNI NASVETI

gajevanju za nadurno delo v prosvetno-znanstveni službi v šolah in drugih vzgojnih zavodih (Ur. list št. 6/1956) znaša delovna obveznost za vzgojitelje v dijaških domovih in internatih 42 ur na teden. Za nadurno delo v internatih pripada vzgojnemu osebju mesečni honorar od 1000 din do 3000 din glede na trajanje in vrsto nadurnega dela. Za nadurno delo ste torej plačani po veljavnem odloku.

Sindikalna podružnica prosvetnih in znanstvenih delavcev Piran
Vprašanje: Kako morajo biti honorirane učne ure — verjetno nadure, če kdo honorarno poučuje na matični šoli izven nje?

Odgovor: Nadure, ki jih opravite na matični šoli, morajo biti honorirane po določilih odloka o honorarni službi, o delovni obveznosti in o nagajevanju za nadurno delo v prosvetno-znanstveni službi v šolah in drugih vzgojnih zavodih. II. del III. del tega odloka (Ur. list LRS št. 6/1956) sta še v veljavi. Kolikor pa kdo honorarno poučuje tudi še izven matične šole, mora po našem mnenju biti honoriran po odloku o honorarjih na šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih, ki se bo uporabljal od 1. jan. 1961, vendar pa lahko ljudski odbori v okviru svojih sredstev izplačujejo honorarje po tem odloku že od 1. maja 1960. Honorar po tem odloku se določa na uro ali v pavšalnem mesečnem znesku. Priporočamo vam, da si ogledate navedeni odlok, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 12/1960 LRS).

Vprašanje: Kdo mora plačevati občinski samoprihodek — delodajalec ali delojemalec?

Odgovor: Občinski samoprihodek mora v vsakem primeru plačevati delodajalec.

Vprašanje: Kako morajo biti honorirani učitelji, ki poučujejo v prvih razredih osnovne šole, poleg ostalih predmetov še italijanščino? Sedaj prejemo 100 din na uro.

Odgovor: Honorar 100 din na uro je določen v 8. točki, II. dela Odloka o nagajevanju za nadurno delo (Uradni list LRS št. 6/1956).

Na Vaše zadnje vprašanje vam pravim svetovalec ne bo odgovoril, ker ne gre za pravno vprašanje.

M. Z.:
Vprašanje: Niste šolski upravitelj, stanujete pa z ženo, ki je tudi učiteljica, v šolski zgradbi. Do 31. decembra 1959 je vse učitelstvo v Vašem kraju imelo pravico do brezplačnega stanovanja in kuriva. Občinski ljud. odbor pa je sedaj predlagal, da se Vaš kraj ne uvrste več med kraje, ki imajo značaj vasi, v katerih imajo prosvetni delavci pravico do brezplačnega stanovanja in kuriva. Vprašujete, če je mogoče, da občina kljub Uredbi zveze ali republiške skupščine ureja to vprašanje po svoje?

Odgovor: Pravico do brezplačnega stanovanja in kuriva ima samo učno in vzgojno osebje, ki dela na šolah in vzgojnih zavodih v vaseh. Kateri kraj pa se šteje za vasi, določa okrajni zbor okrajnega ljudskega odbora po zahtevanju občinskih

Odgovor: Za nagajevanje za nadurno delo v prosvetno-znanstveni službi na šolah je še vedno v veljavi II. del odloka, ki ga najdete v Uradnem listu LRS št. 6/1956. Ker ne veste, kakšen vzgojni zavod je Vaša deželjska vzgojalnica (ali je to predšolski zavod, ali posebni vzgojni zavod, ali posebni vzgojni zavod), vam bomo odgovorili alternativno. Če je zavod, v katerem opravljate vzgojno delo, predšolski zavod, vam za nadurno delo pripada mesečni honorar, katerega višina se določa glede na trajanje in vrsto nadurnega dela. Višina tega mesečnega honorarja je limitirana z zneskom delničarjev. Če dobivate 4000 din, dobivate celo več. V tem primeru nimate pravice, da odklonite pavšalen honorar in da zahtevate, naj se vam plača honorar po dejansko opravljenih nadurah.

Če pa je zavod, na katerem opravljate vzgojiteljsko delo, poseben vzgojni zavod, znaša po istem odloku celotna plača. V tem primeru nimate pravice, da odklonite pavšalen honorar in da zahtevate, naj se vam plača honorar po dejansko opravljenih nadurah, ki pa jih na teden ne more biti več kakor 10. Če je Vaš zavod poseben vzgojni zavod, vam opravljene nadure glede na Vašo šolsko izobrazbo in naziv pripada honorar 180 din na uro.

RAZPIS DELOVNEGA MESTA

DPD SVOBODA ŠTORE in ŽELEZARNA ŠTORE

razpisujeta

mesto pevovodje — glasbenega pedagoga

POGOJI: ustreznost visoka strokovna izobrazba in praksa. —

Plača po dogovoru, stanovanje preskrbljeno. Pismene ponudbe pošljite kadrovskemu oddelku ŽELEZARNE ŠTORE.

TRGOVSKO PODJETJE

»Manufaktura«

Ljubljana, Trubarjeva 27/1

Tel.: 30-638 • banč. zveza 600-70
1-287

NUDI V SVOJIH POSLOVALNICAH:

bogato izbiro raznovrstnega blaga: volnene in bombažne tkanine za ženske in moške obleke, tkanine za posteljnino, blago za telesno perilo, pohištveno blago, razne podloge, volnene odeje, dečjo opremo itd.

POSLUŽITE SE OBROČNEGA ODPLAČEVANJA PO UGODNIH CENAH

Tečaj o uporabi filma v šoli na univerzi v Rimu

Ministrstvo prosvete v Italiji je osnovalo Center za audiovizualna sredstva z namenom, da skrbí za napredek poučnega in prosvetnega filma. Omenjeni center organizira v povezavi s Pedagoškim inštitutom univerze v Rimu za študente, ki se bodo posvetili prosvetni stroki, serijo tečajev o filmologiji in uporabi poučnih filmov v pouku in v šoli po pouku.

(Carso di Filmologia, 1959, Università Roma 1959).

RAZPIS

Na osnovni šoli Sladki vrh so prosta še 3 delovna mesta.

Stanovanje: 4 samske sobe oziroma 2 ločeni mansardni stanovanji s kopalnico.

Septembra nova šola. — Dodatek po uredbi.

Solski odbor

Razpis

Komisija za razpis uslužbenkih mest za učno in vzgojno osebje na šolah in drugih vzgojnih zavodih pri Svetu za prosveto Občinskega ljudskega odbora Domžale

razpisuje

za I. osnovno šolo Domžale 4 mesta za učitelje; pogoj — učiteljske z diplomo; stanovanja ni;

za II. osnovno šolo Domžale 3 mesta za učitelje; pogoj — učiteljske z diplomo; stanovanja ni;

V sporazumu s Svetom za šolstvo LRS velja ta razpis kot redni razpis prostih uslužbenkih mest za učno in vzgojno osebje v občini Domžale.

Diapozitivi požive pouk

»Film bo, film,« vzklajajo otroci, kadar stopam z diaskopom in zavzamam za zatemnitev po hodniku. To ni več mučna šolska ura, pa vendar so učenci pozorni kot sicer nikoli. Nekateri so mi zaupali, da jih slike tako prizadenejo, da celo sanjajo o njih.

Naša šola razpolaga z zemljepisnimi, prirodopisnimi in zgodovinskimi diafilmi Zore filma iz Zagreba in Prosvetnega filma iz Novega Sada. Zemljepisni diafilmi nas seznajajo s tujimi mesti in pokrajinami. Žal so si panorame mest tako podobne, da jih učenci zlahka za-

menjujejo med seboj. Bolj se vtisnejo v spomin slike detajlov, mestnih ulic, palač, tovarniških obratov in drugih značilnosti. Zelo so učenec pri srcu prirodopisni diafilmi. Že najmlajši navdušeno opazujejo slike zanimivih živali. Posebno čudoviti so nekateri tovrstni barvni diafilmi. Največji uspeh pa dosežejo zgodovinski diafilmi. Posnetki vzbujajo radovednost, da učenci poslušajo razlago kot povest. Kadar hočemo biti pri pouku zgodovine vzgojni, kaj radi uporabljamo abstraktne besede: svoboda, narodnost, socialne pravice in podobno. To otroku prav malo pove. Ko pa šolarji gledajo slike, z vso prizadetostjo obsojajo krivico in se navdušujejo nad borbo za človeške pravice.

Na naši šoli imamo samo diaskop, koristnejši bi bil epidiaskop; le-ta omogoča prikazovanje diafilmov in slik iz knjig in časopisov. Sedaj je treba kazati takšne slike od klopi do klopi. Z epidiaskopom bi se dalo to napraviti hitreje, preostalo bi več časa za razlago in učenje bi mnogo bolj pritegnilo.

Ko razložim ves diafilm od slike do slike, imam navado, da ga še enkrat zavrtim. Tedaj mi je v pravo zadoščenje, ko šolarji v zboru dajejo naslove posameznim slikam.

F. Zagar

PROSVETNI DELAVEC

Izdajatelj: Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS — List izhaja štiri- tedensko — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Drago Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva: 39-181 do 185 int. 381 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1 — Telefon uprave: 22-234 — Letna naročnina 300 din — Stev. čekovnega računa: 600-703/140 — Tiska CZP »Ljudska pravica«

Državna založba Slovenije

priporoča vsem vzgojiteljem knjigo

Dr. LEON ŽLEBNIK:

PSIHOLOGIJA OTROKA IN MLADOSTNIKA

IZ VSEBINE:

- Predmet, naloge in pomen psihologije otroka in mladostnika
- Zgodovinski pogled na psihologijo otroka in mladostnika
- Metode psihologije otroka in mladostnika
- O razvoju otroka in mladostnika nasploš
- O telesnem razvoju na splošno
- Prenatalno ali predrojstveno obdobje
- Novorojenček

318 strani

Cena kart. knjigi 650 din

ZAHTEVAJTE JO V VSEH KNJIGARNAH ALI PA JO NAROČITE NARAVNOST V DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE — LJUBLJANA, MESTNI TRG 26.